

Formy adresatywne w komunikacji zawodowej w Korei Południowej – analiza kontekstów użycia na przykładzie wypowiedzi bohaterów serialu „Start-Up“

Anredeformen in der beruflichen Kommunikation in Südkorea – Eine Analyse der Verwendungskontexte anhand der Äußerungen der Figuren der Serie „Start-Up“

Um das harmonische Funktionieren der Gesellschaft zu gewährleisten, basiert das Leben der Koreaner traditionell auf einer Hierarchie, die genau festlegt, welche Rolle jedes Mitglied der Gemeinschaft einnimmt. Die Stellung in der beruflichen Hierarchie hängt in erster Linie von der ausgeübten Position und der Dauer der Berufserfahrung ab und beeinflusst die Wahl bestimmter Anredeformen in der alltäglichen Kommunikation. Trotz der wachsenden Popularität der südkoreanischen Kultur in Polen – insbesondere durch auf Streaming-Plattformen verfügbare Fernsehserien – gibt es bislang nur wenige Studien zu den Höflichkeitspraktiken zeitgenössischer Koreaner im Bereich der verbalen Kommunikation. Das Hauptziel dieser Studie besteht in der Analyse von Anredeformen, die mit der beruflichen Funktion und Position von Koreanern verbunden sind. Das Forschungsmaterial bilden Äußerungen von Figuren aus der Netflix-Serie „Start-Up“ (2020). Analysiert werden sprachliche Wendungen, die in direkter Face-to-Face-Kommunikation zwischen zwei oder mehreren Gesprächspartnern im Alltagsgespräch verwendet werden. Die exzerpierten Formen werden unter Berücksichtigung des situativen Kontexts untersucht, der den Hintergrund der Dialoge bildet und typische Elemente der koreanischen Kultur hervorhebt. Die Ergebnisse der Analyse, die das Verständnis der beruflich bedingten Anredeformen in den beschriebenen Kontexten erleichtern, können praktische Anwendung finden – als nützliche Informationsquelle für Personen, die eine Beschäftigung in Südkorea anstreben oder sich um eine Stelle in einem koreanischen Unternehmen in Polen bewerben.

Schlüsselwörter: Anredeformen im beruflichen Umfeld, koreanische Sprache, sprachliche Höflichkeit

Address Forms in Professional Communication in South Korea – An Analysis of the Contexts of Use Based on the Dialogues of Characters in the Series „Start-Up“

In order to ensure the harmonious functioning of society, Korean life has traditionally been based on a hierarchical system that precisely defines the role each member of the community plays. One's position within the professional hierarchy depends mainly on occupational rank and years of service, which in turn influence the choice of address forms used in everyday communication. Despite the growing popularity of South Korean culture in Poland – particularly through streaming platforms offering Korean television

dramas – the politeness practices of contemporary Koreans in verbal interaction are still a relatively understudied field. The main objective of this study is to analyze address forms related to the professional functions and positions of Koreans. The research material consists of characters' utterances from the 2020 Netflix series „Start-Up“. The analysis focuses on expressions used in direct, face-to-face communication between two or more interlocutors in everyday spoken interactions. The extracted forms are examined in relation to the situational context, which provides the background for the characters' dialogues and highlights the elements typical of Korean culture. The results of the analysis, which provide an insight into the functioning of work-related address forms in the contexts described, may have practical applications as a set of useful guidelines for individuals considering employment in South Korea or seeking positions in Korean companies operating in Poland.

Keywords: address forms in professional settings, Korean language, linguistic politeness

Author: Barbara Maj-Malinowska, Jan Kochanowski University of Kielce, ul. Żeromskiego 5, 25-369 Kielce, Poland, e-mail: barbara.maj-malinowska@ujk.edu.pl.

Received: 11.11.2025

Accepted: 1.2.2026

1. Uwagi wstępne

W celu zapewnienia harmonijnego funkcjonowania społeczeństwa życie Koreańczyków oparto na hierarchii, która precyzyjnie określa rolę, jaką dany członek wspólnoty w niej odgrywa. Ustalona hierarchia porządkuje sposoby wyrażania poszczególnym osobom należytego szacunku zarówno w komunikacji werbalnej, jak i niewerbalnej.

Miejsce pracy jest jednym z tych obszarów, gdzie uporządkowanie hierarchiczne wydaje się bardziej przejrzyste niż w przypadku relacji prywatnych, ponieważ o miejscu w hierarchii decydują piastowane stanowisko i staż pracy. Wybór określonej formy adresatywnej w środowisku zawodowym będzie mieć więc związek z koniecznością uwzględnienia przede wszystkim tych właśnie czynników. Odstępstwa od zastosowania oczekiwanych zwrotów mogą wynikać z określonej intencji nadawcy (np. chęci rozbawienia rozmówcy) lub zależeć od innych indywidualnych cech interlokutorów czy okoliczności. W przypadku Polaków hierarchia również ma znaczenie, jednakże (poza określonymi środowiskami) zamyka się zasadniczo w dwóch rodzajach relacji – na „ty“ („wy“ w liczbie mnogiej) oraz na „pan, pani (państwo)“. Relacje te obrazuje określony inwentarz form adresatywnych, którym dysponuje język polski, a których użycie uwarunkowane jest etykietą językową (por. Marcjanik 2013: 36).

Główny cel niniejszego opracowania stanowi analiza form adresatywnych stosowanych w komunikacji ustnej w bezpośrednim kontakcie typu face to face przez dwóch lub więcej rozmówców – pracowników firm – w Korei Południowej i kontekstów ich stosowania na przykładzie wypowiedzi bohaterów serialu „Start up“ z 2020 r. dostępnego na platformie Netflix.

2. System koreańskich form adresatywnych

Formy adresatywne odgrywają istotną rolę w kształtowaniu relacji międzyludzkich w większości społeczeństw. Pojęcie form adresatywnych zostanie, za Tomiczkiem,

zdefiniowane jako „wszystkie wypowiedzi performatywne, które za pomocą wyrażeń pronominalnych /np. TY, WY, niem. DU, SIE/, nominalnych /np. imię, nazwisko, tytułatura/ i atrybutywnych /np. pol. MÓJ, SZANOWNY, niem. MEIN, GEEHRTER itp./ oraz ich potencjalnych kombinacji wytwarzają określony, społecznie wykształcony stopień i charakter dystansu między nadawcą a odbiorcą w bezpośrednim akcie komunikacji językowej“ (Tomiczek 1983: 25).

Badaniami form adresatywnych w języku koreańskim zajmowali się w Polsce m.in. Huszcza w monografii „Honoryfikatywność. Gramatyka. Pragmatyka. Typologia“, który zagadnieniu honoryfikatywności zaimków wschodnioazjatyckich poświęcił osobny podrozdział wspomnianej publikacji (1996: 150–168), Taczowska w artykule „Grzeczność językowa w XXI wieku na przykładzie polskich i południowokoreańskich programów telewizyjnych z 2020 r.“ (2022) oraz Przybylska w artykułach poświęconych adresatywnym formom pokrewieństwa: „Socjokulturowe aspekty komunikacyjne adresatywnych form pokrewieństwa w społeczeństwie koreańskim“ (2023) i „Koreańskie nazwy rodzinne – socjolingwistyczne aspekty komunikacji“ (2024). Najwięcej uwagi problematyce zwrotów adresatywnych w języku koreańskim poświęcił You Chang Il w swojej rozprawie doktorskiej, zatytułowanej „Systemy adresatywne Korei Południowej i Polski jako składnik etykiety na przykładzie sfery akademickiej i biznesowej“ (2020). W opinii badacza koreańskie formy adresatywne można ogólnie podzielić na 3 rodzaje:

- formy rzeczownikowe,
- formy zaimkowe,
- formy sufiksalne¹ (por. CI. You 2020: 108).

W szczegółowym podziale przedstawionym przez Narodowy Instytut Języka Koreańskiego – autorstwa Son Chun Seop – wyróżniono natomiast dwa rodzaje form adresatywnych:

- formę adresatywną ogólną,
- formę nazwy pokrewieństwa (rzeczownik).

Forma adresatywna ogólna pozwala następnie wyodrębnić: formę ,rzeczownik + sufiks lub zależny rzeczownik', formę ,rzeczownik' oraz formę ,zaimek'. Formy ,rzeczownik + sufiks' można dalej podzielić na: formę ,rzeczownik + *nim*', formę ,rzeczownik + *ssi*', formę ,rzeczownik + *kun/yang*', formę ,rzeczownik (nazwa miejsca) + *daeg*' oraz formę ,rzeczownik (imię dziecka) + *ne*'. Forma ,rzeczownik' rozdziela z kolei formę ,imię/nazwisko', formę ,imię / nazwisko / imię i nazwisko + tytuł zawodowy', formę ,imię dziecka + nazwa pokrewieństwa' oraz formę ,nazwa pokrewieństwa'. Forma ,zaimek' obejmuje zaimki *neo*, *dang-sin*, *ja-gi*, *ja-nae* itp. W obrębie formy ,nazwy pokrewieństwa' (rzeczownik) przeprowadzono natomiast rozróżnienie na: formę linii prostej pokrewieństwa, formę linii bocznej pokrewieństwa oraz formę linii bocznej powinowactwa (por. tamże: 118).

¹ Język koreański należy do grupy języków aglutynacyjnych, w których podstawowym środkiem wyrażającym kategorie i stosunki gramatyczne jest aglutynacja, czyli tworzenie form wyrazowych przez dołączenie do rdzenia lub tematu jednofunkcyjnych morfemów gramatycznych.

W przytoczonym przez CI. You podziale autorstwa Yang Young-Hee, można z kolei wyróżnić po pierwsze formę rzeczownikową, która dalej dzieli się na formę adresatywną imion i nazwisk, formę stosowaną w środowiskach zawodowych oraz formę adresatywną społeczną, po drugie formę zaimkową oraz po trzecie formę afiksálną (por. tamże: 108).

Przedmiot niniejszego badania stanowią przede wszystkim rzeczownikowe zwroty obowiązujące w środowiskach zawodowych, forma ‚nazwy pokrewieństwa‘ oraz formy afiksálne. Formę adresatywną w środowiskach zawodowych – 직함 호칭어 (*jig-ham ho-ching-eo*) – można porównać do polskiego połączenia pan / pani + nazwa zawodu. Tworzy się ją poprzez dodanie sufiksu -님 (-nim) do prawie wszystkich nazw zawodowych. Jest ona stosowana nie tylko w miejscu pracy, lecz także w wielu innych sytuacjach mówienia (por. CI. You: 109–110). Forma ‚nazwy pokrewieństwa‘ – 친족 호칭어 (*chin-jog ho-ching-eo*) wypełnia brak zwrotów ogólnych (takich, jak np. pan / pani w języku polskim) (por. tamże 118–119). Jeśli zaś chodzi o formy afiksálne – 접사형 (*je-ob-sa hyung*) – używane w środowiskach zawodowych, uwzględniono przede wszystkim dwie: synsemantyczny rzeczownik: -씨 (-ssi) oraz honoryfikatywny sufiks -님 (-nim). Rzeczownik -씨 (-ssi) może być dołączony do pełnego imienia i nazwiska danej osoby. Pełni wówczas rolę grzecznego zwrotu stosowanego w równej relacji w celu okazania szacunku oraz podkreślenia dystansu. Jest często stosowany w miejscach publicznych jako najbardziej neutralna forma zwracania się do drugiej osoby. Połączenie rzeczownika -씨 (-ssi) z samym imieniem nadaje tej formie mniej formalny wydźwięk. Jest on stosowany w przypadku osób na podobnych stanowiskach lub przez osoby znajdujące się na wyższym stanowisku w stosunku do kogoś niżej w hierarchii. W języku polskim odpowiada zwrotom *pan/pani*. Sufiks -님 (-nim) można dodawać nie tylko do imienia i nazwiska lecz także do tytułu zawodowego. Jest on uważany za bardziej uprzejmy od rzeczownika -씨 (-ssi) i powszechnie stosowany w sektorze usługowym wobec klientów. Stawiany po tytułach zawodowych sufiks -님 (-nim) jest odpowiednikiem polskiego zwrotu *pan/pani* + nazwa zawodu (por. tamże: 115–116).

Dla porównania w polskim języku w relacjach asymetrycznych typu pracownik – przełożony lub w przypadku rozmowy z osobą nieznaną funkcjonuje uniwersalna forma adresatywna *pan/pani*. Relacja na *pan/pani* w Polsce oznacza, że rozmówcom nie wolno wchodzić wzajemnie w wyraźnie zakreślony obszar prywatności. Rola osoby ważniejszej musi być przy tym rozpoznawalna w sytuacjach oficjalnych. Należy ponadto podkreślić, że w relacji asymetrycznej osoba zajmująca wyższe miejsce w hierarchii zawodowej ma prawo do większej poufałości w stosunku do podwładnego (por. Marcjanik 2013: 44). W opinii Marcjanik w Polsce tytułatura obowiązuje głównie w środowiskach zawodowych o złożonych zależnościach hierarchicznych, do których językoznawczyni zalicza m.in. wojsko i inne instytucje o podwyższonej dyscyplinie, Kościoły chrześcijańskie, środowiska naukowe i akademickie, centralną i terenową administrację państwową, środowiska medyczne czy prawnicze. Posługiwanie się neutralną formą adresatywną *proszę pana / proszę pani* odbierane jest wtedy jako niestosowne (por. Marcjanik 2009: 29).

3. Tytuły zawodowe i nazwy stanowisk w koreańskich firmach

W hierarchicznym społeczeństwie koreańskim funkcjonuje skomplikowany system funkcji oraz stanowisk zawodowych. Nazwy stanowisk odzwierciedlają hierarchię i staż pracowników. Według opublikowanego przez Nowak & Partner wykazu koreańskich tytułów w strukturze korporacyjnej² w obrębie najwyższego kierownictwa i kadry zarządzającej można wyodrębnić następujące stanowiska:

- 회장 (*hoejang*) – prezes zarządu (najwyższe stanowisko, często założyciel firmy);
- 부회장 (*buhoejang*) – wiceprezes zarząd;
- 사장 (*sajang*) – dyrektor generalny, CEO;
- 대표이사 (*daepyo-isa*) – dyrektor generalny;
- 부사장 (*busajang*) – starszy wiceprezes;
- 전무이사 (*jeonmu-isa*) – wiceprezes/wicedyrektor wykonawczy;
- 상무이사 (*sangmu-isa*) – dyrektor wykonawczy;
- 이사 (*isa*) – członek zarządu, dyrektor.

Wykaz niższych stanowisk kierowniczych i określeń pracowników według hierarchii obejmuje natomiast:

- 부장 (*bujang*) – kierownik działu, dyrektor departamentu;
- 차장 (*chajang*) – zastępca kierownika działu;
- 과장 (*gwajang*) – starszy menedżer, kierownik zespołu (pierwsze stanowisko na średnim szczeblu);
- 계장 (*gyejang*) – kierownik sekcji;
- 대리 (*daeri*) – asystent menedżera, młodszy kierownik;
- 팀장 (*team jang*) – lider zespołu, kierownik zespołu;
- 주임 (*jooim*) – doświadczony pracownik, specjalista;
- 사원 (*sawon*) – pracownik, młodszy specjalista (najniższe stanowisko, pierwsza ranga pracownika pełnoetatowego).

W niektórych przedsiębiorstwach stosowane są nazwy pochodzące z języka angielskiego³, które nie zawsze dokładnie odpowiadają tradycyjnym koreańskim tytułom, np.

- CEO (씨이오, *ssiio*) – prezes / dyrektor zarządu,

² Tłumaczenia tytułów na język polski – B. M.-M. Przedstawiony na podanej stronie internetowej wykaz tytułów zawiera ich tłumaczenia wyłącznie na język angielski. Zaproponowane tłumaczenie koreańskich nazw stanowisk na język polski jest jednym z możliwych rozwiązań, ponieważ nie wszystkie określenia mają swoje dokładne odpowiedniki w polszczyźnie, a ostateczna decyzja, co do wyboru danego tytułu czy nazwy stanowiska zależy również od kontekstu. Por. K. Zasadzka, “Corporate Title System in Korea – Hierarchy at the workplace”, <https://www.nowak-partner.com/pl/publikacje/koreaskie-tytuły-w-strukturze-korporacyjnej>, data dostępu: 18.9.2025.

³ Por. również “Korean Corporate Titles”, https://www.koreanfluent.com/cross_cultural/korean_names_corporate_titles/korean_names_corporate_titles.htm, data dostępu: 18.9.2025 oraz “Korean Job Titles Explained”, <https://www.kellerexecutivesearch.com/insight/korean-job-titles-explained/>, data dostępu: 18.9.2025.

- CFO (씨에프오, *ssiepeuo*) – dyrektor finansowy,
- COO (씨오오, *ssioo*) – dyrektor operacyjny,
- CTO (씨티오, *ssitio*) – dyrektor ds. technologii.

Określeniami tego typu często posługują się m.in. bohaterowie serialu „Start up“, jak np. w sytuacji udzielania porad czy podczas dyskusji nad podziałem udziałów:

Han Ji-Pyeong do Nam Do-Sana: – 샌드박스 가게 되면 **CEO**부터 영입해요. 당신 회사는 제대로 된 **대표**가 필요합니다. [„Gdy dostaniesz się do Sand Boxa zatrudnij prezesa. Twoja firma potrzebuje porządnego prezesa.”]

Sao Dal-Mi do Nam Do-Sana: – 어, 그러지 말고 네가 **대표** 해 보는 건 어때? 난 그냥 **CMO**나 **CFO**하고 [„A może zamiast tego lepiej byłoby gdybyś to ty został prezesem? Ja byłabym dyrektorem marketingu lub finansów.”]

Sao Dal-Mi do Han Ji-Pyeonga: – 그리고 이해관계인으로 **CTO**인 남도산 님도 항상 동행하고요. [„Ale pan Nam Do-San będzie zawsze mi towarzyszył, jako udziałowiec i dyrektor ds. technologii.”]

Przedstawione powyżej zestawienie zawierające ogólną tytulaturę bez uwzględnienia specyfiki branżowej nie jest zbiorem skończonym, ale wystarcza do ukazania złożoności analizowanego nazewnictwa. Jak ujął rzecz Sapir: „Języki różnią się bardzo pod względem swego słownictwa. Rozróżnienia, które wydają nam się konieczne, mogą być zupełnie nieznanne w języku będącym odbiciem całkiem odmiennego typu kultury, podczas gdy w tym języku istotne są rozróżnienia dla nas zgoła niezrozumiałe“ (Sapir 1978: 62). O niejednoznacznym nazewnictwie w przypadku tytulatury koreańskiej wspomina m.in. Klessa-Shin, podkreślając jednocześnie konieczność jej odpowiedniego stosowania w codziennych kontaktach zawodowych (por. Klessa-Shin 2023: 123–124).

Szeroka gama tytułów zawodowych wynika z oparcia grzeczności językowej w języku koreańskim na kategorii honoryfikatywności. W opinii Huszczy, termin honoryfikatywność, należy rozumieć jako szczególny rodzaj znaczenia zawartego w treści wypowiedzi, które niesie informację o towarzysko-społecznej relacji między nadawcą a odbiorcą (adresatem komunikatu), nadawcą a słuchaczem (niebędącym adresatem komunikatu) oraz nadawcą a bohaterem wypowiedzi (por. Huszcza 1996: 51). W kontaktach werbalnych koreańscy rozmówcy zobowiązani są każdorazowo do uwzględniania określonych rang swoich partnerów. Do wyrażania owych rang służą gramatyczne i leksykalne środki językowe wynikające z reguł konwersatoryjnych (por. tamże: 52). Omawiając spotykane w literaturze przedmiotu typy honoryfikacji Kida formułuje ogólną zasadę, która polega na unizaniu siebie jako nadawcy wypowiedzi oraz na wywyższaniu partnera – odbiorcy komunikatu lub osoby, o której jest mowa (por. Kida 2022: 60).

4. Wybór materiału badawczego i metodologia

Jak zauważa Skowronek zarówno w językoznawstwie, jak i w filmoznawstwie do tej pory analizom filmowych dialogów poświęcano mało uwagi. Tymczasem badacz przekonuje: „Na język w filmie, jako na jedno z najważniejszych pasm semiotycznych

utworu kinematograficznego, można spoglądać, przyjmując wiele różnych perspektyw. Jest to pole bardzo złożone i wielowarstwowe, zarówno semantycznie, estetycznie, jak i komunikacyjnie“ (Skowronek 2023: 27–28).

Podjęta tutaj analiza językoznawcza będzie dotyczyła zagadnień grzecznościowych języka mówionego i obejmie głównie wypowiedzi bohaterów obrazujące praktyczne użycie form adresatywnych oraz nazw stanowisk w koreańskiej firmie. Badaniom poddana zostanie oryginalna ścieżka dialogowa filmu w języku etnicznym kraju pochodzenia serialu. Ze względu na wysokokontekstowy charakter kultury koreańskiej materiał językowy zostanie zaprezentowany poprzez opisanie fragmentów wybranych scen, stanowiących tło wypowiedzi bohaterów, pozwalające uwzględnić statusy przypisane poszczególnym postaciom oraz nakreślić konteksty użycia analizowanych form adresatywnych. Wybór południowokoreańskiego serialu „Start-up“ z 2020 roku jako źródła materiału badawczego związany jest z dwoma przesłankami. Po pierwsze akcja tej K-dramy toczy się głównie w środowisku zawodowym. Opowiada historię pięciosobowej grupy ambitnych młodych przedsiębiorców, którzy marzą o sukcesie w trudnym świecie biznesu. Założony przez nich startup wykorzystuje nowoczesne technologie i poszukuje rentownego modelu biznesowego. Grupę pracowników firmy tworzą Seo Dal-Mi (Bae Suzy), Nam Do-San (Nam Joo-Hyuk) (w rolach głównych), Lee Chul-San (Yoo Su-Bin), Kim Yong-San (Kim Do-Wan) oraz Jeong Sa-ha (Stephanie Lee). Do grona kluczowych postaci należą ponadto Han Ji-Pyeong (Kim Sun-Ho), grający doświadczonego inwestora i Won In-Jae (Kang Han-Na) w roli siostry i rywalki głównej bohaterki.

Drugim powodem, który zdecydował o analizie kwestii dialogowych tej konkretnie produkcji pod kątem form adresatywnych funkcjonujących w koreańskim środowisku pracy była scena rozmowy piątki młodych przedsiębiorców poruszająca temat zwracania się do siebie nawzajem w nowej sytuacji zawodowej, która pomimo wyraźnie humorystycznego wydźwięku obrazuje potencjalne komplikacje związane z ususem koreańskich form adresatywnych:

Sao Dal-Mi: 자, 먼저 호칭 정리랑 말투 정리를 했으면 좋겠는데. 우리 회사 내에선 모두 **전댓말** 하면 어떨까요? 뭐, 도산님, 철산님, 이렇게⁴ [„No dobrze, to ustalmy najpierw jak będziemy mówić do siebie w biurze. Może mówmy do siebie formalnie? Panie Do-Sanie, panie Chul-Sanie, w ten sposób“].

Lee Chul-San: 아, 좋습니다, 예. [„Zgoda..“].

Nam Do-San: 좋아요, 좋아요. [„Dobrze..“].

Jeong Sa-ha: 난 싫어. [„Ja nie chcę.“].

Sao Dal-Mi: 어, 그러면 뭐 그냥 **다 반말** 할까요? 부를 때는 '씨' 붙이고? [„To może będziemy mówić nieformalnie? Po imieniu?“].

Kim Yong-San: 좋아. [„Jasne..“].

Lee Chul-San: 그래, 달미 씨. [„Pewnie, Dal-Mi“].

⁴ Zaczerpnięte z serialowych napisów wypowiedzi bohaterów przytoczone są w oryginalnym zapisie alfabetem hangeul (한글), który pozwala na podświetlenie koreańskich tytułów i stosowanych zwrotów adresatywnych. Tłumaczenie na język polski i wytłuszczenia – B. M.-M.

Jeong Sa-ha: 싫다. 내가 너희를 보다 위인데 왜 반말 들어야돼? [„Nie zgadzam się. Nie chcę, żebyście mówili do mnie nieformalnie”].

Sao Dal-Mi: 어, 그러면, 우리끼리 존대를 하고, 뭐 사하 씨만 반말을 할까요? [„To może my będziemy mówić do ciebie formalnie, a ty do nas nieformalnie”].

Jeong Sa-ha: 아, 난잡해, 일관성 없잖아. [„To zbyt skomplikowane. Ma być spójnie..”].

Po chwili pełnego zakłopotania milczenia rozmowę kończy wypowiedź:

Lee Chul-San: 하하, 일관성이 없긴 해. [„No tak, powinno być spójnie..”].

Kwestia ustalenia sposobu zwracania się do siebie zostaje rozstrzygnięta dopiero kilka dni później, kiedy główna bohaterka występuje z pozycji siły jako nowa prezes firmy:

Sao Dal-Mi: 그리고 회사 내에선 모두 전뎃말을 사용했으면 합니다, 뭐 지금이야 반말이 편하겠지만 이후에 직원이 늘어났는데 말투나 호칭에 기준이 없으면 불편해질 거예요. 그러니까 지금부터 계통을 지켰으면 해요. [„I chciałabym, żebyśmy w pracy mówili do siebie formalnie. Teraz możemy mówić nieformalnie, ale gdy zatrudnimy więcej osób, będziemy musieli ustalić zasady komunikacji. Więc może zacznijmy od razu..”].

Lee Chul-San: 예, 예, 좋, 좋아요. [„Tak jest. Jestem za”].

Nam Do-San, Kim Yong-San: 네,네. [„Dobrze”].

W przywołanej rozmowie bohaterów pojawiają się dwa istotne z punktu widzenia grzeczności językowej oraz doboru form adresatywnych pojęcia: 존뎃말 [존대 – ,szacunek’, 말 – ,mowa’], czyli mowa formalna, podkreślająca dystans oraz różnice w hierarchii oraz 반말 [반 – ,pół’, 말 – ,mowa’], które oznacza mowę nieformalną, świadczącą o poufałości rozmówców. Posługiwanie się mową nieformalną, poufałą przysługuje zwyczajowo osobom wyżej postawionym w hierarchii, osobom starszym wobec młodszych oraz osobom znajdującym się w bliskich relacjach równorzędnych. Decyzja bohaterów dotycząca przyjęcia jako zasady komunikacji mowy formalnej wpływa bezpośrednio również na dobór zwrotów adresatywnych.

5. Formy adresatywne w praktyce zawodowej Koreańczyków na przykładzie wypowiedzi bohaterów serialu „Start-up“ (스타트업)

W Korei Południowej stosowanie tytułury⁵ w codziennym życiu zawodowym jest powszechne. Zwracanie się do kogoś przy użyciu tytułu lub nazwy stanowiska danej osoby oraz jej nazwiska kontynuowane jest do momentu, kiedy partnerzy biznesowi lub współpracownicy nie zaproponują rozmówcy bardziej nieformalnego sposobu komunikacji⁶.

⁵ Tytułatura rozumiana jest tu, za Marcjanik, jako: „typowy dla danej społeczności językowo-kulturowej zbiór form adresatywnych, które informują o zawodzie, funkcji, stanowisku adresata“ (Marcjanik 2009: 29).

⁶ Por. „A guide to business etiquette in South Korea”, <https://www.travisa.com/blog/business-etiquette-south-korea>, data dostępu: 24.7.2025.

Za pierwszy przykład użycia form adresatywnych zawierających określenia zawodowe posłuży scena, w której dochodzi do konfrontacji dwójki niezających się osobście bohaterów Won In-Jae oraz Kim Yong-San podczas wykładu na temat Start-upów. Kobieta jest prelegentką, mężczyzna zadaje pytanie jako gość z publiczności:

Kim Yong-San: 저 **원인재 대표님**께 질문 있습니다. [Chciałbym zadać pytanie pani prezes Won In-Jae].

Won In-Jae: 네, 성함이? [Proszę. Jak się pan nazywa?].

Kim Yong-San: 김용산입니다. 혹시 오늘 **대표님** 기사 댓글 보셨습니까? [Kim Yong-San. Widziała pani prezes może komentarze pod swoim dzisiejszym artykułem?].

Won In-Jae: 봤죠, 당연히. 저 무병장수 할 거 같아요 욕 하도 먹어서. [Oczywiście, że widziałam. Będę żyła długo i szczęśliwie w morzu tej krytyki].

Chociaż, jak pokazuje odpowiedź prelegentki, pytanie mężczyzny ma na celu zdyskredytowanie jej autorytetu, warto zwrócić uwagę na fakt, że w sytuacji oficjalnej, w której bohaterowie się znajdują, mężczyzna zwracając się do rozmówczyni każdorazowo posługuje się formą adresatywną zawierającą określenie stanowiska oraz honoryfikatywny sufiks -님 (-nim)⁷. W pierwszej wypowiedzi bohater dodaje do niej imię i nazwisko kobiety, by uściślić kwestię, do którego z ekspertów kieruje on swoje zapytanie.

Dwa kolejne przykłady wypowiedzi pochodzą ze sceny, w której główna bohaterka rozmawia ze swoją bezpośrednią przełożoną. Ta ostatnia komentuje sukces swojej podwładnej wyrażając jednocześnie z przekąsem zaniepokojenie pracowitością młodej pracownicy, która może stanowić zagrożenie dla jej pozycji, ponieważ kierowniczka wkrótce wybiera się na urlop macierzyński. Zwracając się do podwładnej przełożona posługuje się formą adresatywną zawierającą imię pracownicy wraz z rzeczownikiem -씨 (-ssi). W odpowiedzi pracownica uspokaja kierowniczkę zwracając się do niej tytułem zawodowym wraz z sufixem -님 (-nim).

Manager Jung: **달미 씨**. [Pani Dal-Mi].

Seo Dal-Mi: 아유, **대리님** 따라가라가려면 멀었습니다요. [Ależ skąd. Muszę się jeszcze od pani kierownik dużo nauczyć].

Kolejnym potwierdzeniem tego, że w Korei Południowej, podobnie jak w Polsce, osoba znajdująca się wyżej w hierarchii ma prawo do większej poufałości, gdy zwraca się do kogoś na niższym stanowisku będzie scena, w której jeden z głównych bohaterów Han Ji-Pyeong rozmawia ze swoim pracownikiem:

Park Dong-Chun: **팀장님**, 지금 손님... [Panie kierowniku, ma pan gościa...].

Han Ji-Pyeong: **박동천**, 너 잘 왔다. 너 이거 뭐냐? [Park Dong-Chun. Dobrze, że jesteś. A to co takiego?].

Park Dong-Chun: 아, 이거 (...) [A, to...].

⁷ O tym, że w serialach koreańskich bliscy współpracownicy, pozostający w stosunkach poufalitych, zwracając się do siebie nawzajem lub rozmawiając o innej osobie, posługują się określeniem zajmowanego przez adresata lub bohatera wypowiedzi stanowiska służbowego z honoryfikatywnym sufiksem -님 wspomina również Taczkowska (por. 2022: 143).

Kierownik ignoruje komunikat pracownika i rozmowa schodzi na inny temat, wreszcie przełożony przypomina sobie, że podwładny chciał mu coś powiedzieć:

Han Ji-Pyeong: 그냥 가? 용건 있어서 온 거 아니었나? [„Idziesz już? Nie przyszedłeś mi czegoś powiedzieć?”].

Park Dong-Chun: 아, 맞는다 **팀장님**, 손님 오셨는데. [...] [„Racja, ktoś przyszedł do pana kierownika”].

Han Ji-Pyeong: **동천아**, 내가 누굴 약속 없이 만난 적 있던가? [„Dong-Chun, czy spotkałem się kiedyś z kimś, kto nie był umówiony?”].

W przytoczonych przykładach wypowiedzi przełożony posługuje się imieniem i nazwiskiem podwładnego, lub samym imieniem pracownika w formie wołacza z końcówką -아/야 -*a/ya*⁸ oraz poufałą zaimkową formą drugoosobową 너 *neo*. Zwrotów adresatywnych w formie wołacza można używać w rozmowie z kolegą w tym samym wieku lub zwracając się do osoby młodszej, mającej niższe stanowisko, jeśli rozmówcy pozostają w bliskiej relacji. Użycie wołacza powoduje wówczas automatyczne opuszczenie honoryfikatywnego sufiksu (por. CI. You 2020: 113). W opinii Przybylskiej: „Zwroty imienne, nieopatrzone żadną dodatkową formą adresatywną, uważane są za użycia w najniższej honoryfikacji – wykorzystywane są np. w kontakcie z młodszym członkiem rodziny, którego stan cywilny nie uległ jeszcze zmianie (istnieje stosunkowo mało form adresatywnych pokrewieństwa określających te osoby) lub z bardzo bliskim przyjacielem – w relacji romantycznej mogą być odebrane za bardzo intymne, w pozostałych sytuacjach – niegrzeczne, a dodatkowo, wypowiedziane przez osobę młodszą do starszej, stają się obelżywe“ (Przybylska 2023: 65). O komplikacjach związanych z niejednoznacznością zakresu semantycznego zaimków drugiej osoby liczby pojedynczej, do których należy zaimek 너 (*neo*), pisze CI. You podkreślając, że jest on zaimkiem „o najniższym poziomie okazywania szacunku (najbardziej poufały), którego można używać w równorzędnych relacjach, w nieoficjalnej sytuacji – w relacji między kolegami w tym samym wieku albo wobec osoby młodszej“ (CI. You 2020: 113). W analizowanej scenie pracownik konsekwentnie zwraca się natomiast do przełożonego posługując się tytułem zawodowym wraz z sufiksem -님 (-*nim*).

Jak wspomniano powyżej, z powodu ogólnie przyjętej zasady unikania używania imion oraz ze względu na ograniczenie używania zaimkowego wyrażenia *ty*, nawet wśród rozmówców, których łączy pewna zażyłość, czy wreszcie z uwagi na brak neutralnego zwrotu *proszę pani / proszę pana* występującego np. w języku polskim, forma adresatywna obowiązująca w środowisku zawodowym jest szeroko stosowana również w innych sytuacjach, np. podczas spotkań prywatnych (por. CI. You 2020: 113–114). Dobrą ilustracją stosowania zróżnicowanych form adresatywnych podczas spotkań

⁸ W języku koreańskim w wołachu do imienia danej osoby dodaje się końcówkę -아/야 -*a/ya* (jeśli imię rozmówcy kończy się na spółgłoskę, używa się -아 -*a*, np. 동천아 – *Dong-Chuna*, podczas gdy -야 -*ya* używa się, gdy imię zakończone jest samogłoską, np. 달미야 – *Dal-Miya*).

o charakterze prywatnym jest scena, w której pięcioro bohaterów spotyka się w domu jednego z nich, by zagrać razem w grę „Go-Stop”⁹.

Seo Dal-Mi: 어, 한 팀장님, 또 여기서 뵙네요. [O, pan kierownik Han, znów się tu spotykamy].

Lee Chul-San: 명절이면 노상 치는 게 고스톱인데 그렇죠? 팀장님. [W Go-Stop grywa się w każde święta, prawda, panie kierowniku?].

Seo Dal-Mi: 자, 그, 용산 씨, 한 팀장님 광박. [Yong-San i pan kierownik Han nie mają gwang¹⁰].

Seo Dal-Mi: 철산 씨, 고박. [Wygrałam, Chul-San].

Han Ji-Pyeong: 하나도 안 웃깁니다, 남 대표님. [To nie jest śmieszne, panie prezesie Nam].

Seo Dal-Mi: 아유, 한 팀장님뒤끝 있으시네. [Spokojnie, panie kierowniku Han].

Kierując wypowiedź do starszego o kilka lat mężczyzny o wyższym statusie młodsi uczestnicy gry konsekwentnie stosują połączenie nazwy stanowiska z sufiksem -님 (*nim*). Adresując komunikat do niedawno poznanych kolegów, bohaterka posługuje się natomiast kombinacją imienia oraz rzeczownika -씨 (*ssi*), która sugeruje zwiększenie poziomu zażyłości pomiędzy osobami będącymi w podobnym wieku. W języku koreańskim zabiegiem, który to umożliwia jest rezygnacja z dodania w tej formie nazwiska danej osoby. Decyzja ta świadczy o tym, że rozmówczyni przeanalizowała pragmatyczny kontekst sytuacji, w jakiej znajdują się obecnie bohaterowie i świadomie dostosowała językową formę do zacieśniającej się relacji, ponieważ, jak podaje Przybylska: „Na początku wielu znajomości wykorzystuje się pełną formę nazwy osobowej (nazwisko i imię), złączoną z uzupełniającym ją przyrostkiem -씨(*ssi*), który wskazuje na większy stopień sformalizowania kontaktu” (Przybylska 2024: 115). Zastosowanie przez najstarszego w grupie mężczyznę formy łączącej nazwisko oraz tytuł zawodowy z sufiksem -님 (*nim*) wobec młodszego znajomego ma z kolei na celu podkreślenie dystansu pomiędzy mężczyznami.

Analizując formy adresatywne w środowisku zawodowym należy wspomnieć o jeszcze dwóch zjawiskach, które nie mają odpowiedników w języku polskim. Pierwszym z nich jest zwracanie się do współpracowników przy użyciu form opisujących relacje koleżeńskie, typu: 선배 (*seonbae*) i 후배¹¹ (*hubae*), oznaczających dosłownie

⁹ „Go-Stop” zwana inaczej „Hwatu” (Wojna Kwiatów) lub „Godori” (5 Ptaków – nazwa układu kart), to popularna gra karciana, której podstawową zasadą jest dobieranie kart z tego samego zestawu i odkładanie ich na bok w celu zebrania punktów. Gra ta jest tradycyjnym elementem rodzinnych spotkań podczas obchodów takich świąt, jak Księżycowy Nowy Rok (Seollal) czy Święto Dziękczynienia (Chuseok). Karty Hwatu bywają również używane w nielegalnych grach hazardowych. (por. Sawińska 2013, „Hwatu (Go-Stop)” <https://wkorei.blogspot.com/2013/08/hwatu-go-stop.html>, data dostępu: 15.3.2025).

¹⁰ Nazwa grupy kart Gwang w talii Hwatu jest tłumaczona jako „Świąteczka”, jej znaczenie pochodzi od chińskiego znaku 光, który może oznaczać światło lub jasność. (por. Sawińska 2013, „Hwatu (Go-Stop)” <https://wkorei.blogspot.com/2013/08/hwatu-go-stop.html>, data dostępu: 15.3.2025).

¹¹ MJ. Mok proponuje w przypadku określenia 후배 również nazwę „świeżak” (por. MJ. Mok 2022: 175).

seniora i juniora. Określenia te są typowe dla środowisk szkolnych i uniwersyteckich, ale bywają też stosowane przez pracowników, którzy znajdują się na tej samej pozycji w zawodowej hierarchii, mają jednakże różny staż pracy (por. Przybylska 2023: 66).

Przykładem wykorzystania tej formy w serialu jest scena, w której główna bohaterka świętuje odniesiony sukces sprzedaży. Osiągnięcie to chce przypisać sobie również jej młodsza stażem koleżanka. Zwrotem tym podkreśla swój bliski związek ze starszą pracownicą, którą stawia w roli mentorki:

Seo-Hyun: 아프로 우리 기록 아무도 못 깨겠죠 **선배님**. [Teraz nikt nie da rady pobić naszego rekordu, prawda szanowna seniorko?].

Seo dal-mi: 어? [Co?].

Drugim jest wykorzystanie w miejscu pracy nazw pokrewieństwa wobec bliskich współpracowników. Starszego kolegę młodszy mężczyzna może wyróżnić tytułem: 형 [starszy brat], natomiast młodsza kobieta w rozmowie z zaprzyjaźnionym starszym mężczyzną nazwie go: 오빠 [starszy brat]. Koreańskie słowo 누나 [starsza siostra] to określenie używane przez młodszego mężczyznę wobec starszej koleżanki. Młodsza kobieta w rozmowie zwracając się do starszej koleżanki posłuży się natomiast słowem 언니 [starsza siostra]. Młodsze rodzeństwo określane jest jako 동생 – 남동생 [młodszy brat], 여동생 [młodsza siostra].

W serialu „Start-up“ znajdziemy również egzemplifikację tego zjawiska, w tym przypadku o zabarwieniu humorystycznym. W wybranej scenie trzech programistów podaje w wątpliwość decyzję prezeski tworzonej razem firmy o wyborze na mentora Hana Ji-Pyeonga zamiast strategicznego inwestora z doliny krzemowej. Bohaterka nie rozumie i nie przyjmuje do wiadomości zastrzeżeń kolegów, argumentując, że wybór ten był oczywistością, ponieważ pan Han jest rodziną¹². Kobieta nie jest jednak świadoma faktu, że w rzeczywistości mężczyźni nie tylko nie znają się dobrze, ale wręcz nie przepadają za sobą nawzajem. Męska solidarność nakazuje jednak czwórce panów brnąć w kłamstwo, dlatego Han Ji-Pyeong obiecuje:

Han Ji-Pyeong: 동생아, 이 형이 너의 든든한 세르파가 돼 줄게 (...) [Mój mały bracie, starszy brat będzie twoim niezawodnym szerpą. (...)].

이 가족 같은 동생아. [Mój ty kochany braciszku].

Kiedy w dalszej części rozmowy bohaterowie prawie się demaskują, to właśnie określenie *starszy bracie*, wypowiedziane familiarnym tonem ratuje sytuację:

¹² Kultura koreańska jest nie tylko hierarchiczna, ale i propartnerska. W biznesie reprezentanci tego typu kultur dążą do zbudowania dobrej, opartej na zaufaniu relacji z partnerem, którego starają się jak najlepiej poznać. Do rzadkości należy robienie interesów z nieznanymi (por. Zenderowski/Koziński 2012: 131). Drugą istotną kwestią jest lojalność wobec rodziny, która wynika z wciąż obecnych w mentalności Koreańczyków zasad i wartości konfucjańskich (por. tamże: 162–163).

Han Ji-Pyeong: 이... 남성환은 누구니까? [Kim jest ten Nam Seong-Hwan?].

Seo Dal-Mi: 응? 몰라요? [Jak to? Nie wie pan?].

Nam Do-San: 형, 내 아버지잖아. [Starszy Bracie! Przecież to mój ojciec].

Han Ji-Pyeong: 아, 맞는다, 아, 아유, 내 정신 좀 봐. 아버지를 내가 깜빡했네. 아버지가 잘 지내시지? [No tak, aj, co się ze mną dzieje? Wypadło mi to z głowy. Z tatą wszystko w porządku?].

Zastosowane przez serialowe postacie określenia są zarówno wyrazem bliskości łączącej rozmówców, jak i szacunku wobec adresata wypowiedzi. Praktyka ta znajduje potwierdzenie również w dialogach bohaterów innych seriali koreańskich, które pod kątem grzecznościowym analizowała Taczkowska (por. Taczkowska 2022: 144).

6. Wnioski

Serialowe przykłady użycia form adresatywnych związane ze stanowiskami zajmowanymi w zawodowej hierarchii potwierdzają ich wszechobecność w codziennych rozmowach Koreańczyków. Zwrotami uwzględniającymi tytułaturę zawodową bohaterowie analizowanych scen posługiwali się zarówno w pracy, jak i w sytuacjach nieoficjalnych na gruncie prywatnym. W związku z brakiem występowania w języku koreańskim neutralnych i uniwersalnych form adresatywnych *pan/pani*, dobrze zadomowionych w polszczyźnie oraz oparciem systemu koreańskiej grzeczności na kategorii honoryfikatywności, konsekwentne stosowanie zróżnicowanych zwrotów adresatywnych w gronie osób o różnych statusach, nawet przy niewielkiej różnicy wieku, jest w Korei zjawiskiem powszechnie przyjętym i nie podlegającym dyskusji. Podkreślenie czyjegoś statusu poprzez stosowanie podczas spotkań prywatnych form adresatywnych uwzględniających tytuły zawodowe jest odbierane jako należne okazanie szacunku rozmówcy, którego pozycja do tego zobowiązuje. Próba uproszczenia czy spłaszczenia relacji jest z góry skazana na niepowodzenie, ponieważ język koreański nie dysponuje niezbędnymi do jej realizacji środkami. Polacy, którzy współpracują z partnerami z Korei Południowej powinni wziąć pod uwagę tę znaczną różnicę kulturową, by nieopatrnie nie zaproponować rozmówcy przejścia na „ty“ w sytuacji, w której koreańska tradycja tego nie dopuszcza. Podsumowując wyniki niniejszego badania, należy podkreślić, że dobranie odpowiedniej formy adresatywnej w języku koreańskim powinno zawsze opierać się na połączeniu takich czynników, jak: określenie dystansu pomiędzy rozmówcami uwzględniające nacechowanie emocjonalne wypowiedzi oraz wzięcie pod uwagę sytuacji mówienia, której kontekst w kulturze koreańskiej, jak wykazały analizowane przykłady, ma każdorazowo ogromne znaczenie.

Wykaz literatury

A guide to business etiquette in South Korea. <https://www.travisa.com/blog/business-etiquette-south-korea>. 24.9.2025.

- HUSZCZA, Romuald. *Honoryfikatywność. Gramatyka. Pragmatyka. Typologia*. Waszawa: Wydawnictwo Akademickie DIALOG, 1996. Print.
- KIDA, Paweł. „Koreańska honoryfikacja w praktyce“. *Grzeczność w różnych językach i kulturach*. Red. Ilona Koutny i Agata Wolarska-Sobocińska. Poznań: Wydawnictwo Rys, 2022, 57–71.
- KLESSA-SHIN, Agnieszka. *Polka w Korei. Jak się żyje w kraju K-Popu, Kimchi i Samsunga*. Kraków: Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, 2023. Print.
- Korean Corporate Titles*. https://www.koreanfluent.com/cross_cultural/korean_names_corporate_titles/korean_names_corporate_titles.htm. 18.9.2025.
- Korean Job Titles Explained*. <https://www.kellerexecutivesearch.com/insight/korean-job-titles-explained/>. 18.9.2025.
- MARCJANIK, Małgorzata. *Mówimy uprzejmie. Poradnik językowego savoir vivre'u*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN SA, 2009. Print.
- MARCJANIK, Małgorzata. *Grzeczność w komunikacji językowej*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN SA, 2013. Print.
- MOK, Mijin. *7736 km pomiędzy Korea Południową a Polską*. Kraków: Wydawnictwo Otwarte, 2022. Print.
- PRZYBYLSKA, Alicja. „Koreańskie nazwy rodzinne – socjolingwistyczne aspekty komunikacji“. *Acta Universitatis Lodzianis. Folia Linguistica* 58(1) 2024: 105–118. <https://czasopisma.uni.lodz.pl/linguistica/article/view/23193/23520>. 20.9.2025.
- PRZYBYLSKA, Alicja. „Socjokulturowe aspekty komunikacyjne adresatywnych form pokrewieństwa w koreańskim społeczeństwie“. *Kuluary. Prace o języku i literaturze Zeszyt II*. Red. Marta Śleziak, Kamil Wabnic i Jan Krzywdziński. Wrocław: Wydawnictwo Quaestio, 2023, 60–69.
- SAPIR, Edward. *Kultura, język, osobowość: wybrane eseje*. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1978. Print.
- SAWIŃSKA, Anna. *Hwatu (Go-Stop)*. 30.8.2013. <https://wkorei.blogspot.com/2013/08/hwatu-go-stop.html>. 15.3.2025.
- SKOWRONEK, Bogusław. „O potrzebie i kierunkach badania języka w filmie“. *Poradnik Językowy* 6 (2023): 24–35. Print.
- TACZKOWSKA, Kalina Maria. „Grzeczność językowa w XXI wieku na przykładzie polskich i południowokoreańskich programów telewizyjnych z 2020 roku“. *Etnolingwistyka. Problemy języka i Kultury* 34 (2022): 139–149.
- TOMICZEK, Eugeniusz. *System adresatywny współczesnego języka polskiego i niemieckiego. Socjolingwistyczne studium konfrontatywne*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1983. Print.
- YOU, Chang Il. *Systemy adresatywne Korei Południowej i Polski jako składnik etykiety na przykładzie sfery akademickiej i biznesowej*. Rozprawa doktorska, Uniwersytet Śląski, 2020.
- ZASADZKA, Karolina. *Corporate Title System in Korea – Hierarchy at the workplace*. <https://www.nowak-partner.com/pl/publikacje/koreaskie-tytuly-w-strukturze-korporacyjnej>. 18.9.2025.
- ZENDEROWSKI, Radosław i Bartosz KOZIŃSKI. *Różnice kulturowe w biznesie*. Warszawa: CeDeWu Sp.z o.o., 2012. Print.

Author's Declaration on the Use of Generative Artificial Intelligence (GenAI) Tools

During the preparation of this work the author used [ChatGPT] in order to generate translations of primary and secondary source content for consultation purposes, to perform stylistic editing of sentences and/or paragraphs. After using this tool/service, the author(s) reviewed and edited the content as needed and takes full responsibility for the content of the publication.

ZITIERNACHWEIS:

MAJ-MALINOWSKA, Barbara. „Formy adresatywne w komunikacji zawodowej w Korei Południowej – analiza kontekstów użycia na przykładzie wypowiedzi bohaterów serialu „Start-Up“, *Linguistische Treffen in Wrocław* 29, 2026 (I): 247–261. DOI: 10.23817/lingtreff.29-15.